

Konie: na co zwrócić uwagę przy odchowie źrebiąt?

Autor: Szymon Adamek

Data: 12 stycznia 2016

Rozpoczyna się okres wyźrebień. Należy zastanowić się, w jaki sposób możemy zapewnić prawidłowy rozwój nowo narodzonych źrebiąt, z jednoczesną korzyścią dla hodowcy.

Najważniejszy czas po porodzie

Widoczne na zdjęciu źrebię od początku ma założony kantar na głowę, co pozwala łatwiej je schwytać, a także przyzwyczajają zwierzę do noszenia różnych poskramiaczy, co zaowocuje w przyszłości większym posłuszeństwem i spokojem konia. Potwierdzono, że konie, u których zastosowano imprinting, 5 razy szybciej uczą się jazdy zaprzęgowej oraz z siodłem.

Powszechnym problemem stają się zaburzenia zdrowotne u źrebiąt, które są dość kosztowne.

Spotykając hodowców, coraz częściej słyszymy, że hodowla koni nie jest opłacalna, a leczenie zwierząt staje się coraz droższe. Dlatego należy się zastanowić, w jaki sposób hodowca może zapewnić zdrowie i odpowiednie warunki koniom od momentu narodzin z równoczesnym zyskiem dla swojej stajni.

Częstym problemem jest brak uwagi przy spożyciu siary, która jest pierwszym, bardzo ważnym posiłkiem oseska oraz zaburzenia w rozwoju kości i mięśni. Istotne w prawidłowym odchowie źrebiąt jest także stosowanie zabiegu, jakim jest imprinting. Pozwala on „ułożyć” konia od samego początku, a w efekcie ułatwia późniejszą pracę z koniem i znacznie zwiększa wartość zwierzęcia. Również żywienie ma bardzo duży wpływ na rozwój fizyczny i odporność źrebaków.

Źrebię podczas prawidłowego pobierania pokarmu. Wymię tej klaczy jest w pełni zdrowe, źrebak silny. Ważne jest równomierne pobieranie pokarmu z obu połówek i sprawdzanie ilości mleka w wymieniu, tak aby nie pozostawało ono zbyt długo niezdojone, gdyż często prowadzi to do zapaleń i stanów chorobowych.

– Podczas porodu nie należy klaczy przeszkadzać, trzeba pozwolić jej źrebić się samodzielnie, stale jednak monitorując akcję porodową, by w razie powikłań udzielić odpowiedniej pomocy. Nowoczesną metodą jest sygnalizator porodu, zakładany na wargi sromowe klaczy – podczas rozwarcia dróg rodnych w trakcie porodu daje on sygnał właścicielowi, że akcja porodowa właśnie się rozpoczęła – tłumaczy dr inż. Magdalena Pieszka z [Zakładu Hodowli Koni Instytutu Nauk o Zwierzętach Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie](#).

Gdy źrebię 80% czasu spędza w boksie, w którym ruch był ograniczony, zwierzę może mieć wykrzywione stawy pięcinowe.

– Aby odchowac zdrowe źrebię, należy bez względu na pogodę, 2 tygodnie po porodzie, zapewnić mu ciągły ruch. Dzięki temu jego mięśnie, szkielet i cały organizm będzie silniejszy i odporniejszy na urazy. W dodatku źrebię do 48 godzin po porodzie chłonie wszelkie bodźce środowiska i jest to najlepszy moment do przeprowadzenia imprintingu, czyli tzw. wdrukowania. Polega ono na zapoznaniu źrebięcia z różnego rodzaju bodźcami, z którymi dzięki temu zabiegowi będzie oswojony już na całe życie. W tym celu w pierwszych 2 dobach życia doświadczony właściciel dotyka wszystkich otworów ciała źrebięcia, przyzwyczajając go do różnego rodzaju dźwięków, obrazów i zapachów. W przyszłości taki koń będzie łatwiejszy w obejściu i chętny do współpracy. Od pierwszych tygodni życia powinno się także źrebaka oswajać ze sprzętem i zabiegami pielęgnacyjnymi, z którymi zetknie się jako dorosły koń – dodaje ekspert.

Źrebię pobiera pokarm z drugiej ćwiartki, klacz sama staje przy ścianie, by źrebię nie miało możliwości obejścia jej, gdyż upodobało sobie jeden sutek, co jest niebezpieczne dla klaczy. Fakt ten został szybko wychwycony i objęty stałą kontrolą.

Po porodzie najważniejsze jest spożycie przez źrebaka siary, która zapewni mu pierwszą odporność, szczególnie przed zapaleniem płuc (coraz częściej występującemu przy braku spożywania siary), które grozi najbardziej źrebiętom do 14 dnia życia.

Brak pobrania pierwszego pokarmu przez źrebię może mieć wiele przyczyn:

- słaba i zmęczona, leżąca klacz;
- zapalenie wymienia i bolesność (klacz ucieka);
- brak pokarmu u klaczy;

- brak odruchu ssania u malca (często myli hodowców, ponieważ źrebię mimo odpowiedniego odruchu próbuje spożyć pokarm);
- zbyt słabe źrebię;
- padnięta klacz przy porodzie.

Źrebię w ciągłym ruchu, widać bardzo dobry rozwój mięśni. Kontakt z otoczeniem ma już od 2 tygodnia życia. Młodemu źrebięciu wystarcza ruch po podłożu bez trawy, gdyż głównym pokarmem jest mleko klaczy. Jednak obecność traw jest pozytywnym aspektem wybiegu w stopniowym przyzwyczajaniu organizmu do innych pokarmów. (Koń pochodzi ze stada pani Janickiej.)

W przypadku ostatniego powstaje bardzo duży problem, gdyż w sytuacji niezdojenia siary traci ona swoje właściwości, a zdobycie jej, w porównaniu z siarą bydłą, jest bardzo trudne. Ponadto źrebięta bardzo ciężko wychować na mleku zwierząt innych gatunków. Można jednak stosować mleko w proszku o specjalnym składzie odżywczym.

Pobieranie pokarmu powinno odbywać się średnio co godzinę. **Należy sprawdzać stan źrebięcia szczególnie w pierwszych godzinach i dniach, gdyż źrebię ma niską odporność i może zapadać na różne schorzenia bakteryjne.**

Promienie słoneczne pobudzają komórki do produkcji melaniny i syntezy witaminy D, która ma ogromne znaczenie dla rozwoju kości i zapobiega krzywieniu kości. Widoczny wybieg dla codziennego ruchu wypełniony jest piaskiem, co pokazuje, że nieważne jest, czy na danym terenie znajduje się trawa. Chodzi tylko i wyłącznie o rozwój fizyczny.

– Na początku, gdy zajęłam się hodowlą koni, upadki źrebiąt zdarzały się częściej niż teraz. Średnio 1 źrebię padało w pierwszych dniach życia. Nie zwracałam większej uwagi na pierwsze karmienie, gdyż cała uwaga była skierowana na sam poród – opowiada pani Aleksandra Janicka z Miechowa, właścicielka 12 klaczy. – Jednak po głębszej analizie i coraz większych stratach, które także zaczęły się wiązać z samymi klaczami (straty na poziomie 5 tys. zł rocznie), okazało się, że kilka klaczy nie miało pokarmu i występowało u nich zapalenie wymienia. U niektórych wymiona były już zagojone, jednak przy omacywaniu dało się wyczuć liczne guzki i zgrubienia. Ostatecznie 4 klacze zostały całkowicie usunięte ze stada. Wtedy każda klacz przed zażrebieniem, jak i po porodzie, była pod stałą kontrolą, a szybka reakcja i wezwanie weterynarza pozwoliły zmniejszyć koszty do minimum i utrzymać zwierzęta w zdrowiu. Teraz upadki źrebiąt zdarzają się raz na kilka lat, a klacze praktycznie nie chorują – podkreśla.

Niestety, w dzisiejszych czasach w stajniach często jeszcze spotykamy **chów źrebiąt utrzymywanych razem z klaczą w boksach przez okres ok. 6 miesięcy**, sporadycznie pojawiają się one natomiast na wybiegach, gdyż zazwyczaj hodowcy ograniczają ruch źrebiąt ze względu na pogodę, czy ukształtowanie terenu. Jest to olbrzymim błędem!

Boks wyposażony w specjalne 2-częściowe drzwi. Podczas pozostawiania źrebięcia w boksie przez brak możliwości do ruchu i obecności na słońcu uchyla się górną część drzwi i zapewnia odpowiednią ilość światła słonecznego.

Słońce, pożywienie i ruch

Ciągły ruch jest niezbędny w chowie źrebiąt, gdyż dzięki temu kośćce i mięśnie są w stałym rozwoju. Im większy ruch, tym są one w lepszej kondycji.

Bardzo ważne w okresie odchowu jest również, by zwierzęta jak najdłużej przebywały na słońcu, które jest potrzebne do produkcji witaminy D, mającej ogromny wpływ na wzrost kości. Większość wad postawy występujących u koni ma podłoże ściśle związane z okresem odchowu i intensywnością ruchową w tym czasie.

Widoczne na zdjęciu źrebięta są dowodem na to, że od samego początku życia są one zainteresowane innym pokarmem, co wzmacnia ich odporność, a zarazem przyzwyczajają układ pokarmowy do trawienia pasz, pokarmów innych niż mleko.

Jeśli nie możemy źrebakowi zapewnić dość częstego przebywania na słońcu, należy znaleźć rozwiązanie, które mimo pozostawania w boksie pozwoli na odpowiednie warunki do wytwarzania witaminy D i prawidłowego rozwoju kości.

Wielu hodowców nie zdaje sobie sprawy, że ukształtowanie kości i późniejsze punkty podczas oceny koni, ich postawa i wydajność w pracy zależy w gruncie rzeczy tylko od nich (w skrajnych przypadkach wpływ na pojawienie się problemów ma nieodpowiedni materiał genetyczny zastosowany przy kryciu). Aby bliżej przyjrzeć się zyskom, można je łatwo [wyliczyć](#). **Koszt leczenia 1 szt. kosztuje średnio 200 zł.** W przypadku 30 źrebiąt, które zapadną na jakiegokolwiek ze schorzeń, koszt to 6 tys. zł. Trzeba też doliczyć koszty wynikające z brakowania ok. 4,5 tys. zł/szt. (w przypadku klaczy). Widać jasno, że **koszty są wysokie**. Jednak każdy hodowca może je zminimalizować poprzez stałą kontrolę zdrowotną zwierząt oraz stosowanie podstawowych zabiegów w odchowie źrebiąt.

Stać obecność z matką na pastwisku, gdzie klacz zjada obrok, pozwala źrebięciu na żywienie się nie tylko mlekiem, ale także paszami zbożowymi i trawą. Jest to świetne rozwiązanie, szczególnie w odchowie źrebiąt koni zimnokrwistych lub koni rzeźnych. Powoduje znaczny wzrost i przyrost masy ciała.

– Bardzo ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy i szybki wzrost źrebiąt jest żywienie. Szczególny okres żywieniowy rozpoczyna się, gdy źrebię zaczyna pobierać trawę, siano i zboża – mówi pan Łukasz Jagieło z Ochotnicy, właściciel 7 klaczy. – Stwierdzono, że źrebięta które miały zrównoważony dostęp do takich pokarmów wcześniej (szczególnie do zboża), miały o 60% mniejszą predylekcję do zaburzeń metabolicznych, np. morzysk. Organizm tych zwierząt dużo lepiej przyswaja paszę i jest odporniejszy na skutki uboczne jej spożywania. Także rozwój fizyczny (masa ciała, przyrostyienne) jest znacznie większy niż u zwierząt, które miały ograniczony dostęp do zbóż.

O zdrowie, mocne kości i prawidłowy rozwój zwierzęcia warto dbać już od pierwszych godzin życia, ponieważ to one determinują nie tylko jego dorosłą postawę, ale również wartość rynkową.